

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. An ad actus eliciendos infundatur nobis habitus, qui sit virtus, &
an hic habitus sit unus?

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Tom. II.

scilicet Fidei Theologicæ, sicut oportet, & qui necessarius est ad salutem, esse, non quoad modum tantum, ut vult Scotus, Caietanus, & alii, sed etiam in substantiâ supernaturalem, ut loco citato fusè declaratum est. Idem ergo hic dicendum de actu Spei Theologicæ. Potest etiam dari actus Spei acquisitus in entitate naturalis, isque honestus.

Quares secundò: An actus supernaturalis Spei Theologicæ sit ita honestus, ut nullâ ratione vitari possit? Nihil hac de re dicendum occurrit præter ea, quæ Tomo præcedente, Disputatione 92. Sect. 4. de actus supernaturalis in genere vitiatione dixi, eum nimirum extrinsecè vitari posse. Unde illic ostendi actum aliquem supernaturalem, etiam amoris Dei, posse ab extrinsecò vitari.

XIII. Actus supernaturalis Spei Theologicæ vitari potest extrinsecè.

DISPUTATIO TRIGESIMA PRIMA.

De habitu Spei.

DISCVSSIS iis, quæ ad objectum Spei, tum materiale, tum formale, ejusq; actus, à quibus specificatur, pertinent, in præsentis Disputatione de habitu Spei secundum se agemus, & ex iis quæ jam dicta sunt, naturam ejus ac notionem directè investigabimus, quæq; ei peculiare ab aliis, tum Moralibus tum Theologicis virtutibus, sint proprietates inquiremus.

SECTIO PRIMA.

An ad actus Spei eliciendos infundatur nobis habitus, qui sit virtus, & An hic habitus sit unus?

I. Ad hos actus Spei eliciendos infundatur habitus supernaturalis.

PRIMA Conclusio: Ad hos actus eliciendos infundatur nobis habitus supernaturalis. Conclusio est certa, & probanda eodem modo, ac eadem certitudine tenenda, quæ suprà, Disputatione 17. asseruimus, & probavimus dari habitum Fidei.

II. Docet Concilium Tridentinum infundè nobis habitum supernaturalem Spei.

Probat ergo primò Conclusio ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 7. ubi dicitur: *In justificatione hæc omnia infusa accipit homo, scilicet Fidem, Spem & Charitatem*; & hominem justificari ait per infusionem gratiæ, & donorum; neque ibi loqui potest Concilium de actibus, ut contendit Valquez 1. 2. d. 79. cap. 1. quia jam præsupponit Concilium illos requiri tanquam dispositiones ad ipsam justificationem, quam postea docet fieri per infusionem habituum. Adde in pueris, qui per baptismum justificantur sine ullo actu, non habet locum hæc explicatio; sed de hoc argumento latius dictum est tum in materiâ de Fide, tum de gratiâ.

III. Ad actus supernaturalis eliciendos

Ratione probatur, voluntas siquidem non potest proportionatè elicere actus Spei, nisi habeat ad id potentiam, per quam elevetur, sed non habet potentiam naturalem; ergo supernaturalem

lem aliquem habitum qui se habeat instar potentia, sine illo namque non eliceretur proportionatè actus supernaturalis. Ex quo etiam constat hunc habitum esse entitative supernaturalem, sicut diximus de habitu Fidei, quia scilicet actus Spei sunt intrinsecè supernaturales; ergo & habitus. Notandum tamen, quod sicut ad primum actum Fidei in iis qui non receperunt habitum, non potest concurrere habitus, ut probatum est in materiâ de Fide, sed ille fit ex speciali auxilio Dei supplente concursum habitus, ita & primus actus Spei sine habitu, ex tali auxilio elicitur, quod Fidei & Spei cum omni actu supernaturali est commune.

requiritur aliquid potentiam potentia supernaturalis.

Primus actus Spei elicitur per auxilium Dei extrinsecum.

Secunda Conclusio: Spes est propriè & strictè virtus: ita D. Thomas hic, art. 1. & quaest. 4. de veritate, art. 1. & 3. estque communis Theologorum sententia. Probat ergo primò ex definitione virtutis propriè sumptæ, quam tradit Divus Thomas 1. 2. quaest. 35. art. 4. & quam in argumento *Sed contra* colligi dicit ex variis locis Divi Augustini, ut 2. de libero arbitrio, cap. 18. & 19. & 1. Retractat, cap. 4. quæ sic se habet: *Virtus est bona qualitas mentis, qua rectè vivitur, qua nullus male uritur, quam Deus in nobis sine nobis operatur.* Quæ definitio secundum omnes partes convenit Spei eo sensu quo secundum varias sententias competit reliquis virtutibus, ut patebit si discurratur per singulas. Idem est si admittatur illa definitio quam adducit D. Thomas hic ex Aristotèle 2. Ethicorum, cap. 6. *Virtus est quæ bonum facit habentem, & opus ejus bonum reddis.*

IV. Ex definitione virtutis propriè dicta ostenditur Spem esse virtutem.

Definitio virtutis propriè sumptæ.

Spes

Spes enim facit hominem bonum, non quidem omnino, & absolute in omni genere bonitatis; sed sua propria, petita ex objecto, ut hic secundum inclinationem ad beatitudinem. Sed de conceptu & notione virtutis fuse dictum est Tomo precedente, Disputatione nonagesima-septima.

V. *Sperare bonum arduum, & nobis possibile a Deo, est actus virtutis.*

Secundo probatur ratione D. Thomae hic: Omnis actus hominis bonus respondet alicui virtuti humanae tanquam suo principio, sed sperare bonum arduum ut possibile nobis, & a Deo obtinendum, est actus bonus & laudabilis, ergo respondet alicui virtuti humanae tanquam principio, & ex consequenti habitus Spei, cui respondet est virtus: Majorem probat Sanctus Doctor, quia juxta Aristotelem 2. Ethic. cap. 9. Virtus est qua bonum facit habentem, & ejus opus reddit bonum, ergo habitus, qui tanquam principio respondet actus bonus hominis, est virtus humana, actus namque humanus, qui attingit suam regulam, & est ei conformis, est bonus, sed hic actus attingit suam regulam, scilicet Deum, quia fertur in suum objectum ut possibile per divinum auxilium, ergo. Hae intelligenda sunt, non de Spe tantum formata, seu quae simul existit in anima cum gratia habituali, sed etiam de informi, & in peccatore: quae de re nil opus plura hic addere, cum hoc supra probatum sit in simili de habitu Fidei.

Declaratur peculiariter quomodo Spes sit propria virtus.

Hoc intelligendum est de Spe informi.

VI. *Unus est habitus Spei diversis specie actibus respondentem.*

Ad tertiam quaestionis partem quod attinet, eodem modo procedendum, sicut supra diximus de Fide, Disp. 17. Sect. 2. & 3. nempe quamvis actus Fidei sint specie distincti, non tamen tot in homine esse habitus Fidei partiales, quot sunt actus, sed unicum in singulis hominibus, diversis specie actibus respondentem, ob rationes ibi allatas: idem proinde hic dicendum existimo de habitu Spei.

SECTIO SECUNDA.

An Spes sit virtus Theologica?

I. *Quaestio procedit de Spe infusa, & circa beatitudinem supernaturalem.*

DE hoc D. Thom. art. 5. estque sermo, non de Spe acquisita, vel circa beatitudinem naturalem, qualem forte Spem habere potuerunt antiqui Philosophi, cum talem beatitudinem post hanc vitam, licet non adeo certo, & cognoscere & sperare potuerint. Neque etiam est sermo de actu naturali Spei circa beatitudinem supernaturalem, licet ea detur, ut supra concessimus, sed solum de Spe infusa.

II. *Durandus ait Spem, si comparatur ad objectum immediatum, non esse virtutem Theologicam.*

Durandus ergo in 3. dist. 26. quaest. 2. art. 6. consequenter ad ea quae supra, ut vidimus de objecto Spei dixerat, scilicet non esse immediatum Deum, sed tantum visionem Dei, & Deum solum esse objectum Spei mediatum; consequenter inquam, asserit Spem, si comparatur ad objectum immediatum, non esse virtutem Theologicam, quamvis id ei concedat, si comparatur ad mediatum.

III. *Sequitur ex hac sententia Spem non esse omnino virtutem Theol.*

Sed meo judicio Durandus cogitur negare Spem esse omnino virtutem Theologicam, quia juxta illius sententiam Deus non est objectum Spei aliter quam in quantum est objectum visionis, quae sola est immediatum & proprium ejus objectum, ergo Spes secundum propriam rationem specificam non habet Deum proprie pro objecto, sed solum visionem, quod est dicere Deum

non esse proprium objectum specificativum Spei, proprium autem ejus objectum esse solum visionem. Ex quo ulterius sequitur Spem non esse virtutem Theologicam, quia de natura cujusque virtutis judicandum est ex objecto sibi proprio.

Sententia autem negans Spem esse virtutem Theologicam sic probatur; si enim propter ultimum argumentum asserenda esset virtus Theologica, maxime ob illud, quo hoc probatur a Sancto Thoma art. 5. quod scilicet Spes attingat Deum, ut primam causam efficientem, in quantum scilicet ejus auxilio nititur, & ut ultimam causam finalem, in quantum nimirum in ejus fruitione beatitudinem expectat, ergo habet eum pro objecto, sicque est virtus Theologica. Sed hoc argumentum multas patitur impugnationes, primo etenim utraque pars antecedentis non videtur recte adduci ad inferendum consequens; & quoad priorem patet, Deus namque ut causa efficiens, & conferens auxilia, quibus obtinendus est finis speratus, non est objectum Spei; sed medium ad consequendum beatitudinem, quae est objectum speratum, sicut medicina, quia causativa sanitatis, non est objectum Spei in infirmo, sed medium ad sanitatem, quam sperat, ergo ex illa parte male inferitur Deum esse objectum Spei. Quoad posteriorem etiam partem idem ostenditur, quia fructio Dei est aliud objectum ab ipso Deo, ergo quamvis Spes habeat pro objecto fruitionem Dei, non sequitur eam habere pro objecto Deum.

IV. *Quo pacto probant alii qui Spem non esse virtutem Theologicam.*

Dicit Deum ut causam efficiantem, & conferentem auxilia non esse objectum Spei.

Fructio Dei est alia res a Deo.

V. *Sequitur, inquit, Theologiam esse virtutem Theologicam.*

VI. *Ostenditur Spem infusam esse virtutem Theologicam.*

Declaratur ratio S. Thomae, qua probat Spem esse virtutem Theologicam.

Secunda impugratio est; sequitur namque Theologiam nostram esse virtutem Theologicam; patet sequela, attingit enim Deum ut primam veritatem revelantem, in quantum scilicet habet ipsum pro objecto primario.

Dicendum nihilominus Spem infusam esse virtutem Theologicam: Ita Doctores communiter cum Magistro in 1. dist. 36. ad quam sufficit ratio S. Thomae supra posita, si hoc modo formetur: Spes habet pro objecto formali & materiali immediato Deum, ergo est virtus Theologica: consequentiam supponit Divus Thomas ex eo quod dixerat 1. 2. quaest. 62. virtutem nempe Theologicam esse, quae habet Deum pro objecto: ubi quamvis duas alias rationes assignet hujus denominationis, eam scilicet infundi nobis a Deo solo, & habere ejus notitiam ex divina revelatione, ambae tamen reducuntur ad primam, quia illa intelligitur de Deo, ut est objectum ordinis supernaturalis. Antecedens verò probat, quia Spes nititur Deo ut primae causae conferenti auxilia ad consequendam beatitudinem, & respicit ipsum ut ultimam causam finalem, in ejus fruitione beatitudinem expectat: ubi cum dicit Sanctus Doctor Spem inniti Deo ut adjuvanti, intelligit eum esse objectum formale, sive rationem objectivam sperandi, sicut supra quaest. 1. articulo primo, cum dixit Fidem inniti primae veritati ut revelanti, intellexit Deum ut revelantem, esse rationem formalem objectivam credendi.